

УДК 378.091.33:61

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

І. Р. Ніцович, О. А. Андрієць

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

PECULIARITIES ORGANIZATION OF STUDENTS' INDEPENDENT WORK

I. R. Nitsovych, O. A. Andriyets

Bukovyna State Medical University, Chernivtsi

У статті розглядаються основні принципи та методи самостійної підготовки студентів до заняття, методика розгляду імітованих клінічних ситуаційних завдань та задач, проведення аудиторних та позааудиторних занять, інтерактивних методів навчання.

The article discusses basic principles and methods of students' independent studies, methods to consider goals and tasks of simulated clinical situations, holding curricular and extracurricular activities, interactive teaching methods.

Вступ. В акушерсько-гінекологічній освіті, на додипломному етапі, потрібна підготовка фахівців з досконалим вивченням анатомії, фантомного курсу та спеціальних пропедевтичних прийомів у діагностичному, лікувальному і профілактичному процесі [1, 2].

Велике значення для правильної організації навчального процесу має самостійна робота студентів, впровадження інтерактивних методів навчання в опануванні сучасних технологій, підвищенні ефективності та якості навчання [3–5].

Інновація означає введення нового в зміст, методи і форми навчання, набуття практичних навичок, організацію спільної роботи викладача та студента. Колективні форми навчання і є тією інновацією. Пошук нових форм привів нас до нових, нестандартних форм навчання.

За даними американських дослідників, заслугоує на увагу “піраміда навчання”, у якій ефективність засвоєння матеріалу залежить від методу організації навчання: лекція – 5 %; самостійне читання – 10 %; аудіо-відеонавчання – 20 %; демонстраційний показ матеріалу – 30 %; обговорення, дискусії в малих групах – 50 %; практика у процесі діяльності – 75 %; колективне навчання інших (студенти навчають один одного) – 90 %. Останні два пункти ми взяли на озброєння.

Основна частина. Викладачі проводять аудиторні та позааудиторні заняття з урахуванням знань та навичок, здобутих студентами протягом навчання у вищому навчальному закладі (ВНЗ). Усі наукові дослідження доповідаються гуртківцями на конференції, направляються до друку у журнали, а кращі роботи

беруть участь у конкурсі та доповідаються на науково-практичних конференціях в інших ВНЗ [6, 7].

Інтерактивні методи навчання реалізуються на кафедрі впровадженням у навчальний процес різних за складністю імітованих клінічних ситуаційних завдань та задач з конкретної теми заняття. Ці завдання імітують можливу клінічну ситуацію, з якою у майбутньому можуть зіткнутися студенти, але такої тематичної хвороби, на момент розгляду теми, немає у відділенні. Дана методика навчання виробляє у студентів логічне клінічне мислення, навички вести дискусію, встановлювати діагноз, аналізувати клінічні випадки, приймати правильні рішення при виникненні та розв’язанні конкретної ситуації у майбутньому [8, 9].

На сайті медуніверситету, у системі дистанційного навчання “MOODLE”, студенти можуть побачити виконання практичних навичок на муляжах, фантомах та пацієнтах. Це допомагає їм у підготовці до заняття, а розв’язання різних ситуаційних завдань дає можливість сконцентрувати і застосувати усі попередньо набуті знання. При цьому можливо також виявити та оцінити реальні знання і навички кожного студента. Наприкінці розв’язання завдання викладач підсумовує та вказує на помилки та недоліки при вирішенні завдання. Крім цього, кожен студент вдома готуючись до заняття вирішує (у системі дистанційного навчання “MOODLE”) тестові завдання з “Крок-2”. Заключний контроль знань та навичок засвідчує про якісну підготовку студентів і є допуском до модульного контролю.

Значну увагу викладачі кафедри на практичних аудиторних та позааудиторних заняттях приділяють вивченню анатомії та фантомного курсу з відпрацю-

ванням навичок на фантомах-тренажерах. Лише після попереднього виконання, під контролем викладача, студент покращує свої навички на вагітних, породілках, хворих. Можливість працювати з фантомами є також у вечірній час, при проведенні консультацій та відпрацювань. На сервері дистанційного навчання університету викладені відеофільми з методикою відпрацювання практичних навичок, коментарями до них, а також великий спектр електронних навчальних посібників, підручників, наказів з акушерства та гінекології, мультимедійні презентації лекційного матеріалу.

Самостійна робота студентів є ефективною формою навчального процесу, яка виконується студентами як самостійно, так і під керівництвом викладача у позааудиторний час. Об'єднуючись у колектив, у студентів присутній ефект споглядання за діями учасників групи, підвищується зацікавленість у засвоєнні практичних навичок, мотивації до навчання.

Після проведення курації вагітних студенти при обговоренні виступають у ролі опонентів, оцінюють правильність діагнозу, обстеження, ведення, лікування. У кінцевому результаті усі неясні моменти з'ясовуються. Це спонукає студентів до обдумування альтернативних варіантів діагностики, лікування, висувати свої варіанти. Правильна організація самостійної та позааудиторної роботи вважається потужним резервом удосконалення, оскільки студент прагне досягти встановленої мети, застосовуючи свої знання, навички та зусилля. На модульному контролі ця робота оцінюється і додається до загальної кількості балів.

Література

1. Каленюк І. Рух Європи до суспільства знань, Болонський процес і Україна / І. Каленюк, К. Корсак // Вища освіта України.– 2004.– № 3.– С. 22–27.
2. Організація учбового процесу в умовах переходу на кредитно-модульну систему навчання / Г. В. Дзяк, Я. С. Березницький, Г. Г. Кабак, І. В. Люлько // Медичні перспективи.– 2005.– Т. X, № 1.– С. 7–16.
3. Онищенко В. С. Удосконалення організації самостійної роботи при післядипломному навчанні лікарів-стоматологів / В. С. Онищенко, П. В. Леоненко, Г. П. Леоненко // Современная стоматология.– 2006.– № 3.– С. 151–153.
4. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика / [упор. О. Сидоренко, В. Чуб]. – К. : Центр інновацій та розвитку, 2001.
5. Сурмін Ю. П. Метод аналізу ситуацій та його навчальні можливості / Ю. П. Сурмін // Глобалізація і Болонський процес: проблеми і технології. – К. : МАУП, 2005.
6. Ніцович І. Р. Етапи підготовки майбутніх лікарів / І. Р. Ніцович, О. А. Андрієць, А. В. Семеняк // Впровадження нових технологій за кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВМ(Ф)НЗ III–IV рівнів акредитації: матеріали навчально-наукової конференції. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2012. – С. 360–361.

При підготовці до проведення практичного заняття мають бути чітко встановлені вимоги: визначення мети, підбір навчального матеріалу, тематичних хворих та вагітних, застосування нових технологій, вибір методів та засобів впровадження їх у практику. Але перед вдосконаленням навичок слід вивчити теоретичні аспекти теми, форми захворювання, раціонально поєднувати групову та індивідуальну форму діяльності, забезпечення контролю та оцінювання знань.

Усе наведене забезпечить розвиток у студентів клінічного мислення, навичок практичної роботи, активізує творчий потенціал, формує погляди на майбутню практичну діяльність та вибір професії.

Висновки: 1. Дана модель навчального процесу позитивно впливає на підвищення рівня професійної підготовки студентів, мотивації до навчання, складання інтегрованого іспиту “Крок-2”.

2. Розгляд на заняттях різних ситуаційних завдань є інструментом розвитку спілкування в практичній роботі, допомагає вирішити клінічні проблеми, покращує засвоєння матеріалу, практичні навички.

3. Впровадження у навчальний процес нових форм організації навчального процесу забезпечить формування у студентів клінічного мислення, навичок практичної роботи, дозволяє об'єктивно оцінити знання, навички, вміння студентів.

4. У майбутньому необхідно дослідити ефективність нічних чергувань студентів, з наданням можливості студентам 6 курсу самостійно приймати пологи, асистувати на операціях, маніпуляціях.

зації навчального процесу у ВМ(Ф)НЗ III–IV рівнів акредитації: матеріали навчально-наукової конференції. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2012. – С. 360–361.

7. Ніцович І. Р. Застосування інформаційних технологій у навчальному процесі лікарів-інтернів / І. Р. Ніцович // Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології: матеріали навчально-методичної конференції. – Чернівці, 2012. – С. 106–107.

8. Ніцович І. Р. Проблеми підготовки кваліфікованого лікаря / І. Р. Ніцович // Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології: матеріали навчально-методичної конференції. – Чернівці, 2012. – С. 107–108.

9. Ніцович І. Р. Реферативні огляди в освіті лікарів-інтернів / І. Р. Ніцович, А. В. Семеняк // Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології: матеріали навчально-методичної конференції. – Чернівці, 2012. – С. 109.

Отримано 28.03.14